

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések o-
 szadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Nagy események készülnek.

Oroszország hősivatagain át ezrel-vel özönlének visszafelé a mi katonáink, akik kiszabadultak az orosz fogolytáborok sivár szenvedéseiből.

A keleti fronton nap-nap mellett jelentkeznek ezek a menekültek, akik gyalog tették meg az utat Szibériából fogyatékos ruhában és milyen lábbelivel! Lázas örömmel fogadjuk az érkezteteket s várjuk az ezután érkezőket.

Ma gyűl össze a békedelegáció Breszt-Litovszkban. Kevés dolga lesz, mert Oroszország már elfogadta a békefeltételeket, s csak arról van szó, hogy most, amikor megtört a bolsevik alattomos taktika, — szerződésbe foglalják a feltételek elfogadását.

Közben a német repülő-hadsereg Pétervár felé tart s nem lehetetlen, hogy még ütik rá a pecsétet a breszt-litovszki szerződésre, amikor a német csapatok megérkeznek Pétervárra. Ez a bevonulás felejthetetlen dicsősége lenne a német fegyvereknek s megváltás lenne az agyonsanyargatott orosz polgári társadalomnak, melyet végpusztulásba sodort a bolsevik szocialista rend.

A Gondviselés rendezi az eseményeket úgy, hogy az orosz béke létrejötte egybeesik a román béketárgyalások megindulásával. A középponti hatalmak sokat tanultak a december óta folyó béketárgyalásokból s bizonyára nem fognak azzal törődni, mit szól a „művelt” Nyugat, hanem azt fogják követelni, amit az önvédelmi harcban jövő nyugalomunk és biztonságunk megkövetel.

Ezek az események a legközelebbi napokra esnek. A tavasz meghozza még a további nagy eseményeket. Olaszország már békéről beszél, mert érzi a megsemmisülés hűvös szelét. Egész hatalmas, győztes hadseregünk áll szemben az olasz hadsereggel s a tavasz meghozza a döntést Velence előtt.

A nyugati front felől apró csaták híre jó. Nagyobb készülődésről nem beszélnek a hírek, pedig ott is élet-halál harc készül. A franciák már ir-

ják, hogy az egész német hadsereg fog ott megütközni.

Az ágyuk ezrei fogják ontani a tüzesőt s a tavasz el fogja dönteni, hogy lesz-e béke júniusra? Vajudik a béke, még egy utolsó vérözön s itt lesz a béke, a várva-várt, a régen óhajtott béke.

A breszt-litovszki tárgyalások.

Az orosz delegáció még nem érkezett meg.
 A bolsevik-kormány válsága.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkban e hó 25-iki kelettel: A török delegáció ma délben érkezett meg Halcki pasa berlini ottomán nagykövet vezetésével Breszt-Litovszkba. A bolgár delegáció érkezését holnapra várják, míg az orosz delegáció az oroszországi állandó közlekedési zavarok miatt valószínűleg csak holnap este fog megérkezni.

Ma egész nap Ausztria-Magyarország és Törökország delegációi több órás üléseket tartottak, amelyekben részletesen megtárgyalták az orosz delegáció elé terjesztendő szerződés tervezetét.

A Berliner Tagblatt jelenti: Trockij és Joffe utban van Breszt-Litovszkba. Bár az orosz delegátusok a legnagyobb valószínűség szerint mindent alá fognak írni, tulzott reményeket az Oroszországgal való jövőbeni barátság érzületéhez még sem lehet fűzni.

Amsterdamból jelentik: amint híre támadt, hogy német csapatok elfoglalták Pskovot, Pétervárott nagy rémület és megdöbbenés támadt. Sok ember önként felajánlotta szolgálatát a kormánynak, hogy új vörös gárdát szervezhessen, de az arzenált teljesen üresen találták és így nem fegyverezhették fel a jelentkezőket. Attól tartanak, hogy az arzenálból a fegyvereket az ellenforradalmárok vitték el.

Az Est jelenti Stockholmból: Pétervárról a mai napon a hivatalos távirati ügynökség jelentésein kívül ide semmiféle távirat nem érkezett. Ugy lát-

szik, hogy Lenin és Trocki hatalmi állása rendkívül válságos. Jól értesült körökben azt hiszik, hogy Oroszországban az ellenforradalmi előkészületek elérték tetőpontjukat s Oroszország megteheti a lépéseket, hogy felszabadítsa magát a bolsevikiek elnyomása alól, akik örvénybe sodornák az országot. A helyzet ma az, hogy a bolsevikizmus bukására kell számítani.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Berlinből táviratozzák: Az izgalomra való tekintettel a pétervári kormány felhívást bocsátott ki, amelyben megnyugtatón igyekszik a lakosságot, hogy semmi közvetlen veszedelem nem fenyegeti az orosz békeajánlat következtében.

Podolia csapataink bevonulását kéri.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Az Est tudósítója jelenti Bécsből: Podolia kormányzója azt a kérelmet intézte a monarchiához, hogy csapataink vonuljanak be Podolia területére és akadályozzák meg, hogy Ukániát a bolsevik bandák tönkre tegyék és élelmiszer készleteit megsemmisítsék.

Illetékes helyen a kérést érthetőnek és jogosnak tartják s az a vélemény alakult ki, hogy a kérelmet teljesíteni kell és meg kell menteni a monarchiának szánt élelmiszer készleteket.

Számolni lehet azzal a körülmény-

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

nyel, hogy ha csapataink e bevonulás következtében a románok hátában lesznek, ezzel igen kedvező befolyása

lehet a bukaresti béketárgyalásokra. (Podolia Ukrania délnyugati tartománya a szomszédos Galiciával.)

A fehérnemű és asztalnemű végnapjai

Ausztriában vigogne-gyökérből készülnek a szövetek.

A középosztálynak ma a ruházatkodási kérdés a legfontosabb, különösen a fehérnemű hiánya okoz gondot és fejtörést. A kereskedők nem is merik elővenni, ha van, áruikat, olyan horribilis a napi ára ezeknek.

Felkerestük nagykereskedőinket, mondják meg, hogy állunk a fehérnemű készletekkel s mi lesz. A következő figyelemreméltó válaszokat kaptuk:

Czillér Imre:

— Vászonzfehérnemű nincs forgalomban, elfoglalta a hadvezetőség. Rumburgi női vászoningek, himzetek 80 koronától fölfelé még kaphatók. Batiszt áru van, női ing 40 K-tól felfelé, sifon és batisztalsók 30 K-tól, mellénykék (leibchen) 7-50 K-tól, zsebkenedők 2 K-tól, törülközők 3-60 K-tól, harisnyák (női) 10 K-tól, (férfi) 9 K-tól fölfelé, gyermekzoknik 4 K-tól, férfiingek 48 K-tól, gallérok 1-60, kézelők 2-80—3 K. A fehérneműek az utolsó árakhoz képest 50—80 százalékkal emelkedtek. Asztalneműek közül a vásznakat rekvirálták, azsurosak türethető árban kaphatók, pld. hatszemélyes készlet 24 K-tól.

Tavaly se volt olosóbb. (De igen! Csak-hogy azóta ugyanarra az árura minden hónapban magasabb ár került a kirakatban. A boltban még drágább volt. Így szoktatták hozzá a közönséget az irtózatos árfelszóróáshoz. Szerk.) Szőnyeg és függöny is van még. Mert nyersanyag nincs, hiába lesz béke, egyszerre nem gyárthatnak sokat a gyárak s az árak nem igen fognak esni, ezért ajánlatos, aki mit tud, azt szerezze be. Asztalneműek privátforgalomban uzsoraárakon kelnek. (Egyéb is. Szerk.)

Mosókelmék, gyapjuszövetek, batiszt grenadinok még vannak raktáron. Ugy tudom, Flegmann Árminnál is kaphatók.

Jónás Andor:

— Nincs áru uram. A hadvezetőség 1914-ben lefoglalt 4000 méter sifont s azóta se használta fel, tehát nem volt szükség a lefoglalásra, ha ez felszabadulna, lenne áru rögtön. Van valami kevés batiszt női fehérnemű s azsuros asztalnemű 6 személyre 100 koronáig. Bécs nem ad árut, a magánforgalomban lehet még kapni uzsoraárakon. (Mint mindent. De micsoda akkor a kereskedelem? Szerk.) A legjobb családok le fognak rongyolódni, ha segítség nem érkezik.

Hasonlóképp nyilatkozott Hegedüs János is.

Markovits és Weinberger:

— Vászonz nincs, batiszt, kreton, barchent nincs, hiányzik a nyersanyag, áll az üzlet, a műhely nem dolgozik. Női ing van nagy áráért, ha muszáj, egy inget adunk egy-egy vevőnknek. Leibchen 25—50 K, ajószőknya 50—100 K, bluz van készen 50—200 K, férfi ing kevés, hiányos számokkal,

sifon 40—50 K, kézelő, gallér alig van, zokni 9—15 K, ha van. Asztalnemű semmi. Azsuros garnitúra 60—100 K, törülköző nincs, szövet kevés, selymek, konfekciók alig, ezek is drágák, 1000 K egy ruha, nincs kilátás semmire, tönkre kell menni. Nem lehet megfizetni semmit, hiába megyünk fel kéthetenként Bécsbe. Ausztria nem ad ki semmit, ott már vigogne-ből (gyökérből) készi-

tik a szöveteket. Vettünk 150 méter szövetet 25000 koronáért, grenadint 57 koronájával, egy kabát ára 6—800 K, kinek kell? A mi vevőink nem a felgazdagodott parasztok vagy futó vásárlók, hanem a hivatalnoki osztály, amely rettenetes helyzetbe jutott. Nem is tudunk adni neki árut.

A kereskedők tehát azt mondják: áru nincs, csak az uzsorásoknál és Ausztriában. De miért vannak akkor az uzsorások nálunk s miért nem mennek vissza Galiciába? Miért kell a galíciai ezredre magyar fiukat sorozni, miért vannak helyettük itt nálunk a galíciaiak? Hiszen Galícia már felszabadult — talán elérkeznék az ideje valahára Magyarország felszabadításának is! Ennek velünk örülne az egész tisztességes kereskedelem.

„Esküszik a csodarabbi lánya.”

Csuhaj a csodarabbinál. Négyszáz kedves vendég Galiciából.

A Nagyvárad tegnapi számából vesszük az idéző jelbe tett első címet.

Ezzel a címmel írja meg nagy melegséggel, hogy esküszik a Hager Izrael wisnitzi csodarabbi Deborah lánya. „Erre az alkalomra Galicia, Bukovina és Máramarosból négyszáz vendég érkezett már eddig Nagyváradra, hogy részt vegyenek azon az esküvőn, amilyenhez fogható még nem zajlott le Nagyváradon . . .” — írja a Nagyvárad. Megírja még, hogy „a vacsora céljaira a Zárda utcai népkonyha helyiségeit bérelték ki, ahol szegény és gazdag egyaránt szívesen látott vendég lesz. A meghívott vendégek névsorában, akik ott lesznek a wisnitzi csodarabbi leányának nászlakomáján, ott szerepelnek Ember Géza főispán, Rimler Károly polgármester, Lukács Ödön helyettes polgármester és Gerő Ármín rendőrfőkapitány.” „Ezeknek az előkelőségeknek a meghívásában benne van Hager Izraelnek a mélyeséges hálája annak a városnak a vezetősége iránt, amely az üldözöttség nehéz óráiban menedéket adott a wisnitzi csodarabbinak és az ő rajongó hiveinek . . .”

Ezek után azt kérdezzük: Mit keresnek még ma is Nagyváradon Hager Izrael és az ő rajongó hivei? A belügyminiszter régen elrendelte, hogy a galíciai és bukovinai menekültek menjenek haza. Hogy van az mégis, hogy a csodarabbi ma is itt van rajongó hiveivel együtt, sőt négyszázával vonzza ide más rajongó hiveit is Galiciából és Bukovinából? És csakugyan lehetséges volna, hogy a város vezetősége engedi nevét ott szerepeltetni a csodarabbi leánya nászlakomájának vendégei között, ahelyett, hogy eltávolításuk iránt intézkednének?

Háboru van. Kimért és leszállított és mindig lejjebb szállított lisztadagokat kapunk, amelyből a csodarabbi rajongó hivei 5 kilós postacsomagokban egész tömegeket küldtek el innen a hitsorsosoknak jó árért s ez nem elég, most ismét 400 érkezik s napokig vendégeskedhetik szegény és gazdag. Lesz mi-ből. Erre való a mi lisztadagunk, ami a leszállítás után megmaradt?

Miért van az, hogy a wisnitzi csodarabbi még most se ment vissza wisnitzi „fényes kastélyába”, s „a kastély rózsaligetei” most is árván vannak s „az erőteljes öreg főpap messzelátó szemei” — ahogy a Nagyvárad mondja — ma is innen néznek Wisnitz felé?

A csodarabbiság a megtestesült babona, a kulturálatlanság, amely csak a zsidóság legműveletlenebb elemei között virulhat. Ettől az alaktól meg kell menteni végre Nagyváradot. El kell távolítani az esküvő után a csodarabbit s ennek örülni fog nemcsak az egész keresztény Nagyvárad, hanem zsidó polgártársaink is.

A Nagyváraddal együtt örvendez egyébként az eseménynek a Friss Ujság is, mely azt írja, hogy ehhez a „fényes, ritka” esküvőhöz fogható „eddig még nem volt Magyarországon.” No hát most már boldog a magyar. Láthatott — a kit érdekelt — egy igazi fényes esküvőt, négyszáz galiciától környezve. Ezek adták meg a ritka fényt. Essék le az állunk az ámulástól és a wisnitzi csodarabbitól tanuljuk meg, hogyan lehet kellő fényt kifejteni s hogyan illik lakmározni a háborus inség közepette, éhez és lerongyolt magyarok közepette. Ugy kell nekünk!

Mennyivel csökkent Magyarország népessége?

Szterényi József kereskedelmi miniszter Brassóban tegnap igen érdekes beszámolórt tartott, melyben többek közt Magyarország népességi viszonyairól a következőket mondotta:

A népesedési politika tekintetében igen súlyos a helyzet, egyrészt a születések számának csökkenése, másrészt a halálozások számának emelkedése folytán. Kereken

két millió lakossal csökkent eddig Magyarország népessége.

A háborútól számitandó 18—20 éves generáció, amely hivatva lesz majd Magyarország katonai erejét adni, több mint felére

fog csökkenni. Míg a háboru kitörését követő husz esztendővel 160.000 hadkötelesnek kellene sorozás alá kerülni, addig 1935-ben csak 95000, 1936-ban 65000 és 1937-ben alig 50000 fog soroztatni. Természetszerűleg arányos ezzel a munkaerő csökkenése.

Súlyos gondokat jelentenek ezek a számok a jövőre nézve; ha figyelembe vesszük, amit Szilágyi Lajos mondott nemrég a képviselőházban, hogy Magyarország 600.000 katonával állított ki többet, mint amennyivel Ausztriával fennálló szerződésünk alapján ki kellett volna állítanunk: akkor éppen aggasztó a helyzet. A veszteség a fajmagyarságé. Csak csekély vigasztalás lehet, hogy az oroszok, a franciák, a szerbek vesztesége még irtózatosabb. A csehek, no meg — egyebek annál jobban szaporodnak.

A választójogi bizottság vitája.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) A választójogi bizottság ma folytatta tanácskozásait.

Az első felszólaló Nahrebeczky György. Szerinte a választójogi törekvéseket a háboru tette aktuálisakká. Nem érti a mai helyzetet a munkapárt, hogy a kormány, amelynek kebelében olyan férfiak foglalnak helyet, akik egész életükben a nemzeti élet kivánalmainak teljesítésén harcoltak, most nemzetbontó választójogot hoznak. Elfogadja a javaslatot.

Szász Pál kifejti, hogy a mostani javaslatot erdélyi magyar ember nem fogadhatja el, mert Magyarországot végveszedelembe dönti. A háboru kitörésekor 80 ezer román kiment Romániába, köztük 34 ezer hadköteles és 2000 tartalékos tiszt. Ezek odakünt kiosztották maguk között a szerepet, hogy Erdélyben hogyan fognak hadiszert és élelmet szerezni, ha majd a román hadsereggel oda bevonultak. A várható amnesztia után előreláthatóan valamennyien választójogot kapnak. Hazaáruónak tartja magát, ha megszavazza a javaslatot.

Ezután szünet következett.

A szünet alatt a Ház folyosóján nagyobb csoportban, amelyben Tisza is jelen volt, Polónyi Géza kijelentette, hogy miután bizonyos aggodalmat általánosan osztanak, szükségesnek tartja a megegyezést s célszerű volna albizottságot kiküldeni, amely megteremtene a megegyezés alapját.

Tisza kijelentette, hogy ilyen kezdeményezés a munkapártból nem indulhat ki, csak a kormány részéről.

A szünet után Székely Ferenc kifejtette, hogy a demokratikus átalakulást egész Európában megakadályozni nem lehet. A háboruból hazatérő hősök követelni fogják a szavazati jogot. Beszél az ugynevezett nemzeti-ségi veszedelemről. Kijelenti, hogy a terület beosztástól nem a nemzetiségek visszaszorítását várja, hanem, hogy a magyarságot jogos érvényesülésre juttatja. Ennek ő maga is barátja, a javaslatból semmit sem enged.

Utána Kozma Andor szólalt fel, aki sajnálja, hogy most, amikor szükség lenne az összetartásra, Székely oly élesen támadja a munkapártot. Aztán a tót kérdéssel foglalkozik, kifejti, hogy az már nem is tót, hanem cseh kérdés.

Ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

Az orosz hadsereg ellenállás nélkül vonul vissza.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Lugánóból táviratozzák: Krilenko közölte a szovjetek végrehajtó-bizottságával, hogy az orosz hadseregrészek sehol sem kísérik meg, hogy feltartóztassák a németek előnyomulását, vagy legalább hogy a vasúti anyagot megmentse. A nehéz ütegek elvesztek. A tengerész katonák elhagyják és sorsukra bízzák a hadihajókat. Pszkovban az orosz hadsereg élelmiszere, felszerelése, azonkívül több

száz üteg és munició volt, ami mind sértetlenül jutott a németek kezére. Az orosz helyőrség néhány puska- és puskalövésre visszavonult, anélkül, hogy elpusztította volna a védelmi műveket. A nemzeti hadseregbe, amelyet Péterváron igyekeznek megszervezni, nagyon kevés katona jelentkezett, inkább többnyire kiképzetlen munkások, akiknek száma csupán tízezer. A város több pontján tegnapelőtt óta puskatűz fejlődött. Az áldozatok száma mindegyre növekszik.

Bombáztuk Velencét.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Lugánóból jelentik: A Corriere szerint 24-én este egy órás megszakításokkal háromszor támadták meg ellenséges repülők Velencét. 27 bombát dobtak le. A kár csekély. Hármán meghaltak, kilencen megsebesültek.

Visszatérőben a repülőgépekről Mestrére 30 bombát dobtak le. Két ember meghalt, sokan megsebesültek.

Wilson nyilatkozni fog.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt szerint Wilson március 10-ikén a kongressuson nyilatkozni fog.

A román parlament Bukarestben fogja tárgyalni a békeszerződést.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A lapok szerint mihelyt aláírják a román békét, a román parlament Bukarestben össze fog ülni, hogy tárgyalja a békeszerződést.

A breszt-litovszki tárgyalások.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkából február 26-án: A török delegáció ma délben érkezett ide Hakki basa berlini török nagykövet vezetésével. A bolgár delegáció valószínűen a holnapi nap folyamán érkezik meg. Az orosz delegáció az oroszországi közlekedési akadályok miatt csak holnap este érkehetnek meg Breszt-Litovszkba. Magyarország-Ausztria, Németország és Törökország delegációi ma délelőtt és délután több óráig tartó ülést tartottak, amelyen az orosz delegációnak átnyújtandó javaslatról tanácskoztak.

Ukrániában elfogtunk egy orosz főparancsnokságot.

Berlin, február 27. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Az Yser mentén egynéhány belgát elfogtunk. A flandriai arcvonalon, a Scarpe mindkét oldalán, a Champagneban és a Maas keleti partján estefelé feléledt a tüzéségi tevékenység.

Sok helyütt heves légi harcokra került a sor. Angol repülőgépek egy az Oise és Aisne közötti, léggömbjeink ellen irányított egységes támadása meghiusult. Tegnap 15 ellenséges repülőgépet és három kötött léggömböt lőttünk le. Lovag Tutschek százados huszonegyedik légi győzelmét aratta. Kaffner ővezetőnek egy repülés alkalmával való beavatkozása folytán két kötött léggömb lezuhant.

Keleti harctér.

Eichhorn hadcsoportja: Dorpat-tól északra két orosz ezredet visszavonulása alkalmával foglyul ejtettünk.

Linsingen hadcsoportja: Ukrániában

egy ellenséges zászlóaljat elfogtunk. Zytomir-tól délre csapataink Berdeitschewig nyomultak előre. Kremenechen Dubnótól északra elfogtunk egy orosz főparancsnokság törzset, egy hadosztálytörzset és 20 főnyi legénységet.

Macedóniai arcvonal.

Angol osztagokat melyek a Butkova folyón keresztül a bolgár állások ellen előre nyomultak, ellentámadással visszavetettük.

Olasz harctér.

Nincs különös esemény.

Ludendorff, első löszállásmester.

Tüzérségi harcok az Etsch és a Brenta közt.

Budapest, február 27. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Az Etsch és a Brenta között időnként fokozódott a tüzéségi tevékenység.

Olasz repülők Oles, Mezzolombardo és Bozen arcvonalunk mögött messze hátul fekvő helységeket bombáztak.

Leánygimnázium Nagyváradon.

Értekezlet a városházán.

A nagyvárad Orsolya-zárdában már két év óta működő két osztályú felsőbb leányiskola, amely a tervezett leánygimnázium két alsó osztályát képezte, közbejött akadályok folytán a jelen tanév végével megszűnik.

Mint már irtuk, *Ember Géza* főispán egy leánygimnáziumnak Nagyváradon leendő felállítására iránt tárgyalt a kultuszminisztériumban.

A főispán összehívására tegnap délután e tárgyban nagy értekezlet volt, amelyen *Ember Géza* főispán elnöke alatt a társadalom minden rétegéből nagy számmal vettek részt úgy férfiak, mint nők.

Ember Géza főispán, elnök megköszönte a megjelentek érdeklődését s az értekezletet megnyitotta.

Rimler Károly polgármester ismertette a város eddigi tevékenységét a leánygimnázium ügyében, szemben a tanács ellen elhangzott vádakkal. Felemlítette, hogy a tanács 1912-ben vette a kezébe az ügyet s egy bizottságot küldött ki Temesvárra az ottani hasonló intézmény tanulmányozására s ezen bizottság jelentését a törvényhatóság is elfogadta. Felterjesztést intéztek a kultuszminiszterhez, amelyben kifejezték, hogy Nagyvárad nem riad vissza semmi áldozattól s ingyen területet ad át egy állami felsőbb leányiskola céljaira. Erre azonban még válasz nem jött. A tanács felhívást is tett közre, hogy akinek van megfelelő eladó telke, jelentkezzen. Érkeztek is be ajánlatok, de közbejött a háború s minden új dolgot be kellett szüntetni. A város tanácsa tehát nem hibás. 1916-ig csak felsőbb leányiskoláról volt szó, de ekkor jelent meg a miniszter rendelete, mely felsorolja a felsőbb leányoktatás három szervét s ezek között a leánygimnáziumot. Legutóbbi budapesti útja alkalmából is járt a minisztériumban a dolog után. Kéri az ügyre vonatkozó véleményeket. Az ő javaslata az volna, hogy a város vezetői az érdeklődőkkel keressék fel a kultuszminisztert s kéri, hogy vigye dűlőre a fontos ügyet.

Dr. Friedländer Samu szerint a mozgalom célja és kívánsága, hogy a leánygimnázium már ez év szeptember havában kezdje meg működését. Gyorsabb tempóban kell a dolgot vinni. Kulturális, de emellett gazdasági jelentőségű is a kérdés, mert sok idegent ide vonz. Megfelelő helyiséget építeni később is lehet, most négy szoba elég, hogy a leánygimnáziumot megnyissuk. Kérjék fel a főispánt, polgármestert és iskolaszéki elnököt, hogy a miniszterrel beszéljék meg, mit követel, hogy az intézmény már szeptemberben megnyitható legyen.

Dr. Thury László iskolaszéki elnök hosszasan foglalkozik azzal, hogy a városi tanács nem vádolható, mert már 1912-ben előkészítette a kérdést, de a beállott pénzügyi krízis, majd a világháború, amikor még az elemi iskoláknál sem volt elég tanerő s az iskolák helyiségei még most el vannak vonva rendeltetésüktől. Négy tanterem nem elegendő, mert már a kezdetnél legalább 8 teljesen megfelelő tanterem kell. Kérni kell a minisztertől, hogy mire számíthatunk az államtól.

Vagy kisebb helyeken levő állami leánygimnázium áthelyezését kell kérni Nagyváradra. Ha az állam nem létesíti az intézményt, a városnak kell azt felállítani s tudni kell, mivel járul hozzá az állam. Esetleg ideiglenesen is fel kell állítani a leánygimnáziumot. Deputáció nem kell, hanem nyugodjanak meg, hogy a főispán, polgármester és ő tájékoztatják a minisztert. A kérdés most az, hogy leánygimnáziumot vagy felsőbb leányiskolát akarnak-e?

Általános felkiáltások: Leánygimnáziumot!

Dr. Edelmann Menyhért a feministák nevében köszönetet mond, hogy a főispánnál, a város tanácsánál és a felszólalóknál oly meleg pártolással találkoztak. Fejtegeti, hogy ők művelt, felvilágosodott, a kor eszméit megértő (!) és kultur megbízható nőket akarnak. A miniszter megadta egyes szakokban az egyetemi nőképzést, ennek az alsóbb fokát, mely ahhoz alapul szolgál, hogy akarják a leánygimnáziumot. Az akciót bizalommal fogadják.

Dr. Rezső Mór nem vádol, csak szegyenli, hogy ilyen nagy kulturgócpontra még nincs leánygimnázium s kis helyeken van. Már 20 évvel ezelőtt, mikor a polgári leányiskolát felállították, ezt is meg kellett volna csinálni. Örül, hogy most soronkívül elakarják intézni. A város vezetői mielőbb menjenek fel a miniszterhez s szeptemberre követeljék. Eljárásuk eredményéről tegyenek jelentést, hogy lássuk, kell-e még tovább folytatni a mozgalmat.

Stachó Szevér azzal a feltevessel adta az Orsolyákhoz a gyermekét, hogy ott mind a 8 osztályt elvégezheti, tehát a kormány kötelezve van a leánygimnázium felállítására, azt nem lehet egyszerűen megszüntetni. Hívják fel a kormányt elvállalt kötelezettségére.

Dr. Edelmann Menyhért szerint határozottan kifejezést kell annak adni, hogy az értekezlet csak állami leánygimnáziumot kíván.

Dutka Ákos biztos adatokból tudja, hogy az országban három felsőbb leányiskola visszafelépítése van tervben, egynek pedig befejezése folyamatban van. A b. csabai igazgató maga kérte a kormánytól, hogy az iskolát helyezze át valamely kulturális gócpontra. Ő annak idején a lapokban felhívta erre Nagyvárad figyelmét, de nem történt semmi, Nagyvárad nem mozdult meg. Most meg kell tenni az első lépést, hogy Mezőtúrról helyezték át az állami felsőbb leányiskolát. Az nem áll, hogy négy szoba elég. Csabán is a megfelelő épület hiánya volt a baj. Most Békéscsaba egy évi haladékat kapott az építésre. Odaadó tanerőkkel kellő felszerelés nélkül nem megy bele a miniszter. A leánygimnázium létesítése több millióba kerül, ezért hagyják el, hogy azt a város létesítse. Az Orsolyáknál is kitűnő tanerők voltak, de a helyiség hiánya volt a megszüntetés oka.

Ember Géza kijelenti, hogy eljárnak a miniszternél s erről tájékoztatják az értekezletet.

Ezzel az értekezlet véget ért.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, borkeményedést és szemölcsöket. Ara K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

Dr. Balás Elemér előadása a háborús kriminológiáról.

A Szabadegyetem tegnapi előadásán a Kath. Körben jelenlevő nagyszámú érdeklődő közönségnek alkalma volt gyönyörködni dr. *Balás Elemér*nek, a nagyvárad törvényszék kiváló elnökének pompás előadásában. Az előadás címe „Háborús kriminológia” volt. A csillogó ékesszólás adományával megáldott előadó kellemes és sok tanulsággal járó estét szerzett hallgatóinak. Szavait több ízben tapsvihar szakította meg. A tudós előadó mindenekelőtt a kriminológia fogalmát határozta meg. Evégből visszapillantott a bűnözés történetére.

Ismertette a pusztán megtorlási alapelven felépült régi büntetési rendszerek óriási hátrányait, majd áttért arra, hogy az újabb irányzat már nem megtorolni, hanem megelőzni és javítani akar. A megelőzés, mint cél vonja maga után a bűncselekmények indokainak kutatását. Az a tudomány, amely a bűncselekmények indokait csoportosítva vizsgálja, a kriminológia.

Először csak a külső testi körülményeket vizsgálják. Az arc- és koponyaalkotásból következtetnek arra, hogy az egyén milyen bűnökre van predesztinálva. Homérosz, Pythagorasz, Arisztotelesz műveiben találkozunk a kriminológia első nyomaival. A középkor Kepplerianus idejében ez az irányzat a nevetségességig sülyed le.

A jogi csillagászatban (astronomia iuridica physiognomica) tévelyein át jutunk Lombrosoig, a modern kriminológia megteremtőjéig. Főművében a „l'uonms delinquente”-ben azt mondja ez a nagy olasz tudós fegyhazi és kórházi vizsgálati alapján, hogy a bűnöző egy elmult tökéletlen fejlődési korszak ide cseppent maradványa, a ki a mai kor intézményeihez, törvényeihez alkalmazkodni nem tud. Belső lelki világuk külső megjelenésükön is megrögzítődik. Így jut el a született bűntettes típusáig, a bűnözési hajlam átörökléséig.

Lombroso tanainak hatása mai napig érezhető, bár a mai tudomány annak túlzásával jórészt szakított. A mai kriminológia is kutatja a bűnözésnek szervezeti különleges okait (a belső okokat) és a külső tényezőket, a fajnak, nemnek, kornak, évszakknak, állam fekvésének, gazdasági viszonyoknak, alkoholélvezetnek, élethivatásnak, családi körülményeknek, házasság boldogtalan voltának, törvénytelen születésnek a bűnözésre való kihatásait.

Utal arra, hogy a kultúra mig egyrésztől áldást hoz, másrésztől a bűncselekmények számát szaporítja s a technikai haladás egészen új, raffinált bűncselekményeket terem. Az igények növekednek s kielégítésük utja igen sokszor a bűn utja is.

Megdöbbentő statisztikai adatokat tár fel különösen a fiatalok bűnözésének a háború ideje alatt való nagy megnövekedéséről. Anglia 17 legnagyobb városában, beleértve a sok milliós lakosú Londont is, 1916-ban körülbelül annyi fiatalkorút ítéltek el (14,400), mint nálunk Budapesten, Szentendrén, Erzsébetfalván és Ujpesten (14,256).

Áttért ezután a felnőtt bűnözők egészen különleges háborús bűncselekményeire, a postai és vasuti lopásokra, amelyek e két kitűnő intézményben való bizalmat teljesen

megrendítették. A katonaruha védelme alatt elkövetett bűncselekmények száma légió. A hadiezállítások körül elkövetett bűnök az óriási erkölcsi zuhlás gyászos fokmérője.

A háborús bűncselekmények két rugóját a rohamos meggazdagodási vágyban és a tultengő női luksuszban találja. Soha olyan tobzódás bőrökben, szövetekben, prémekben, ékszerekben, erkölcstelen és tartalmatlan színházi darabokban nem volt, mint ma, amikor a népesség legnagyobb részének, a tisztviselőknek egyetlen ruhadarabra sem te-lik, amivel testüket a természeti behatások ellen megvédelmezzék. Első teendője legyen a békés munkának, hogy annak a szédületes erkölcsi örvénynek még az emlékét is eltörölje.

A nőkhöz fordul, akiknek szívében az isteni jósnak és tökéletességnek sugarai visszaverődnek s akik, ha a családi bensőség, az erkölcs és a hit erős fegyvereit kezükbe veszik, édes hazánk sok szentséges javát megmentik a végveszedelemtől.

A mindvégig lendületes, pompázóan színes, megszivlelendő tanulságokat rejtő előadás után dr. Balás Elemért a közönség percekig ünnepelte. A tartalmas tanulmány élvezetes előadása a szokottnál több időt vett igénybe s így dr. Polifka Károly előadása a jövő szerdára marad.

Kisbitangok munkaiskolája.

Uj iskola készül Szegeden, a minden iskolára alkalmatlan aprósiványokat gyűjtik össze, hogy rendbeszedjék őket. Minthogy ez meglehetősen keserves nagy munka, az egész intézménynek munkaiskola lesz a neve.

A tanterv felöleli mindazon tantárgyakat, amelyek másfajta iskolákban is szokásosak, természetesen megfelelő módosítással alkalmazva a tanulók egyéniségéhez.

Az ásvány-tanból például nagy súlyt helyez a házasságra, a növénytan keretében tanítja a mákvirágot, az akasztófavirágot s kiterjeszkedik a makkos erdő fáira, valamint arra, hogyan lesz kendermagból kötél. Itt ismertetik e szakmajeleseknek — köztük Bali Mihálynak — életrajzát.

Az állattan-ban nagy szerepe van a csirkefogásnak s a lókötésnek. Írásbeli feladatok: Szabad-e a nyelén hagyni a madárfészket? Lesz-e a kutyából szalonna? Milyen gyümölcs lesz a fán, amelynek virága férges?

Lesz mértan is, egyesítve a filozófiával: A csavarok és a csavargók. A srófos észesztétikája és lélektana. Betörőisme. Az emberi halál vízszintesen és függőlegesen.

Az egész iskolát öt évre tervezték. Szerény véleményünk szerint ez nagy idő, mert már az első években kivonja őket a tanteretektől a fiatalok urak bírja.

Nagyváradon se ártana egy ilyen munkaiskola, amelybe néhány száz növendék már elkészült — a munkakerüléssel.

* **Sonkapácoláshoz** való só kapható Farkas István „Apolló” drogériájában.

* **Ne dobja ki pénzét új ruháért**, mert a kitűnően bevált ruhafestéssel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, városháza mellett.

HÍREK

Géczy Lajos zeneművei a királyi pár előtt.

Nagyvárad város társadalmának általános tiszteletben álló kedvelt tagja Géczy Lajos, nyugalmazott püspökségi uradalmi főtitk. Géczy Lajos nyugalomba vonulása óta a legszebben élvezi egy munkás élettel kiérdemelt pihenőjét: a muzsáknak él. Nagyvárad határain túl ismerik őt mint kitűnő zeneszerzőt, nem egy szerzeménye országos hírnévre tett szert.

Most újabb nagy kitüntetés érte a jeles zeneszerzőt; két szerzeményét a királyi pár is elfogadta. Két megkapóan szép zeneművét küldötte be Géczy öfelségeiknek: a „Virágésőben” című Zita királynénak, „Királyindulóját” pedig Károly királynak. Ugy a király, mint a királyné főudvarmesteri hivatalától megjött az értesítés, hogy öfelsége a beküldött zeneművet elfogadásra méltónak találván, — a szerzőnek köszönetét fejezte ki.

A két kitűnő szerzeményt lesz alkalma Nagyvárad közönségének is meghallgatni.

* **Karg gyalogsági tábornok bolgár rendjele.** A király megengedte, hogy báró Karg János gyalogsági tábornok a bolgár királyi I. oszt. katonai érdemrendet elfogadja és viselje.

* **A Kath. Kör harmadik közművelődési estélye.** Mint már jeleztük, pénteken, március 1-én délután 5 órakor tartja a Kath. Kör harmadik közművelődési estélyét. A pompás és változatos műsor a következő:

1. a) Stephen Heller: Die Forella, Caprice Brillant. b) Chopin: Drei Ecossaisen. Zongorán előadja *Vásárhelyi Pálma* urleány.
2. A lélek az isteni malaszt tűzében. Előadás. Tartja *Domanek Pál* papneveldei lelkiigazgató.

3. a) Puccini: Ima a „Sosca” c. operából. b) A táborból küldöm... Szövege Laszlik Ernőtől, zenéje Resch Mihálytól. Éneklő dr. *Báthori Oszkár*né urasszony.

4. Szavaltat. Tartja *Szabó Erzsike* urleány.

5. Chopin: Grande Valse Brillante. Zongorán előadja *Boros Elza* urleány.

* **Kongregációi élet.** Az Urinők Mária Kongregációja ma, csütörtökön délután fél 5 órakor tartja rendes összejövetelét a szokott helyen.

* **Nagy adók.** A tegnapi adótárgyaláson az adókövető bizottság *Mihelly Adolf* elnöklésével tárgyalás alá vette a mozgósítható adóját. Az *Uránia* és *Vigadó* mozgókra 2300, az *Apollóra* 2000 korona adót vetett ki. *Oláh Ferenc* husznagyiparos 4000 korona adóban részesült. *Brüder Jenő* nagykereskedő hivatkozott arra, hogy 1,200.000 koronás forgalom mellett veszteségei voltak. A forgalom félpercentjét vették adóalapul s *Kováts Kálmán* javaslatára 600 korona adót róttak ki rá. Ma hasonló nagy adóalanyok kerülnek sorra. — Másrészt arról értesülünk, hogy a bizottság összeállítása és működése ellen kifogásokat akarnak beadni a kereskedők, mert *Kováts Kálmán* biz. tag a hadinyereségadó követő bizottságnak is a tagja: másrészt az előadó minden ok nélkül s a törvény formái tilalma ellenére változ-

tatja javaslatát, jobban mondva: emeli az adótételt. E kifogások beadásával azonban alighanem elkéstek, mert ma az utolsó nap.

* **A jogászok Nagyszalontán.** A nagyszalontai Vörös-Kereszt Egyesület meghívta a nagyváradai jogászfisúg nyolc tagját Nagyszalontára, hogy ott a március 16-án tartandó háborús délutánon szerepeljenek. A jogászok közül *Kakas István* jogásznök, *Fráter József*, ifj. *Papp Károly*, *Soltész Kálmán*, *Sztarill Ferenc*, *Moldoványi László*, *Markovits László* és *Rack Kálmán* mennek ki Szalontára vendégszereplésre, kiket az ottani társadalom igen nagy érdeklődéssel vár. A jogászokon kívül az ottani leánytársaságok több tagja is fel fog lépni.

* **Házasság.** *Huzella Gyula* kir. tanácsos leányát, *Huzella Böskét* ma délben vezeti oltárhoz *Juhász János* 39. tüzérezredbeli hadnagy, középiskolai tanár.

* **A városi tanácsból.** Nagyvárad város tanácsa tegnap tartott ülésén köszönetet mondott br. *Szurmay Sándor* honvédelmi miniszternek a katonai kórháznak lefoglalt nagyváradai iskolahelyiségek felszabadítása körül kifejtett jóindulatáért. — Gróf *Khuen-Héderváry Károly* volt miniszterelnök elhunyt alkalmából részvétét fejezte ki a város tanácsa az elhunyt családjának.

* **A Kath. Népszövetség mai ifjusági mozielőadása.** Igen érdekes műsora van a Kath. Népszövetség mai ifjusági mozi előadásának. Egy kétfelvonásos dráma, két bohózat nyújt kitűnő szórakozást a közönségnek. A háborúból is mutatnak be érdekes képeket. A részletes műsor a következő:

1. Messter Sascha. (Háborús.)
 2. Florián, mint katona. (Humoros.)
 3. Hajótöröttek megmentése. (Term.)
 4. Mozifelvétel falun. (Humoros.)
 5. 6. Égő vonat. 2 felvonásban. (Dráma.)
- Az előadás fél 6 órakor kezdődik.

* **Felülfizetések az ujságírók estélyén.** A Nagyváradai és Biharmegyei Ujságírók Egyesülete által f. hó 24-én rendezett estély alkalmával a következő felülfizetések történtek: dr. *Dési Géza*, Somhegyi *Dezso* 200—200, *Pfeiffer Gyula* 140, *Tordai Molnár Gézáné*, *Rimanóczy-család* 50—50, *Novomeszky Imre* 40, *Török Gyula* 35, *Major Henrik* 30, *Kohn Gábor*, *Rothbart Ede*, dr. *Jelinek József*, *Reisz István*, *Zauderer Dávid*, *Laszky Arminné*, *Liticzy György*, *Reismann Mór*, *Havas Mór*, *Lukács Ödön*, dr. *Vucskics Gyula*, *Obrincsák István*, *Szontagh Gusztáv* 20—20, *Darvas Istvánné*, K. B., *Kohn Jenő* (Örvénd), özv. dr. *Márkus Lászlóné*, *Pallay Lajosné*, I. F., *Incze Lipót*, *Farkas Izidor*, *Rosenberg Izsó*, *Fornét M.*, *Farkas István*, *Jakobovits Manó* 10—10, *Végner Mór* 4, *Perédy György* 2. N. N. 1 korona. A felülfizetéseket köszönettel nyugtázza a rendezőség.

* **A hatósági szeszfőzde kiosztja a pálinkát.** Kiskereskedők figyelmébe. Értesitem a helybeli kiskereskedőket, pálinka mérőket és korcsmárosokat, hogy f. év február hó 28-án csütörtökön és március hó 1-én, pénteken délután 2 órától 6 óráig a Városi Központi Hatósági Szeszfőzde *Kolozsvári utca* 74. számú főző telepén saját edénnyel jelentkezhetnek 20—20 liter 45 fokos pálinkának az átvétele végett. Ahol is ezen jelzett törköly pálinka mennyiség termelési maximális árban a fok tartalomnak számításba vétele mellett fog az illető jelentkezőknek szétosztatni. Nagyvárad, 1918. évi február hó 23-án. *Juricskay Barna* pénz és adóügyi tanácsos.

Antant követek távozása Pétervárról.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az amerikai és a japán nagykövet, továbbá a brazil ügyvivő külön vonaton elhagyták Pétervárt. Az egyik szibériai vasúti állomásra utaznak, ahol bevárják a további utasításokat. Az olasz és francia nagykövetek a legvégső pillanatig Péterváron maradnak, amíg életük biztonságban van. Péterváron a lapokat egyelőre beszüntették.

A bolsevik rada elfogadja az ukrán békét.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Stalin népbiztos azt táviratozza Kiewből, hogy a bolsevik rada elfogadja az ukrán központi rada által kötött békét.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Hágából táviratozzák: A Times jelelvi Pétervárról: Az ukrán bolsevik rada február 20-ikán elmentekül Pétervárról.

Az angol kormány megvizsgálja a versaillesi határozatot.

Budapest, február 27. (Saját tudósítónktól.) Lugadóból jelentik: A Daily News szerint az angol kormány tegnap tartott ülésén késznek nyilatkozott arra, hogy a versaillesi határozatot Wilson kívánalmának megfelelően megvizsgálja.

* **Előléptetések a 4-es honvédeknel.** A honvédség rendeleti közlönye legközelebb megjelenő száma a február havi előléptéseket fogja közölni. Értesülésünk szerint a 4. honvéd gyalogezredben a következő előléptetések lesznek:

A tényleges állományban alezredessé: Pilismaróti Bozók Gyula őrnagyot. Őrnagygyá: Dömötör Béla századost.

A tartalékban: századosokká Breier Elemér, Zsompach Rezső, Neuschloss Kornél. Főhadnagyokká: Kisradadi Békéssy Lóránd, Skultéti László, Tóth János, Gelber Sándor, Porcsalmi Zoltán, Lengyel Sándor, Mészáros Sándor, Zajos Kálmán, Réh Ferenc, Jónás Károly.

Hadnagyokká: Mátray István, Cierer Izsák, Nagy Károly II, Friedländer Sándor, Hajabács Ernő, Andrej György, Kovács Pál, Simó Pál, Zettelmayer József, Pliszky János, Bedő Andor, Tusják György, Nyagró János, Szentlélek László, Hegyi Ernő, Sarkadi Imre, Farkas Károly, Bozsik István, Kovács György, Sz. Kocsis János, Klein Géza, Varga Béla, Szabó Ernő.

A népfelkelésnél századosokká: Dr. Popescu György, Ginzery Sándor, Mikeszka Lajos, Szász József, dr. Váradi Odön, Görömbey István, dr. Holler Lajos, dr. Salacz Aladár, dr. Láncki Jenő, Bihari Lajos, Kató József, Szunyogh László, Robitsék Sándor, Ujhelyi Béla, Kvasz János, dr. Weisz Frigyes, Rácz András, Váradi Imre, Szlovák Jenő, Herkély József, Tarián Hugó.

* **Az árvaszéki elnök Szalontán.** Werner Kálmán vármegyei árvaszéki elnök tegnap délelőtt Szalontára érkezett és gyámügyi vizsgálatot, valamint hadigondozóbizottsági ülést tartott. A hadigondozók, pártfogók, hadiárvák, özvegyek és hadirokkantak az árvaszéki elnök felhívására nagy számmal jelentek meg a városháza tanácstermében.

* **Segítsük a szegény anyák csecsemőit fehérneművel.** Ezen hazafias célra a következő adományokat kaptuk: Hungária cipőgyár részvénytársaság 200 korona. — Fehérneműt küldtek: Havasné, Czillér Imréné és Tarrósi Istvánné a rezidencia portásának s felesége. Hálásan köszönjük. Vöröskereszt Jobbkéz-osztály vezetősége.

* **Megloptak egy hazaérkezett foglyot.** Érdekes panaszos jelent meg tegnap reggel 9 órakor a rendőrség panaszfelvételi irodájában. Egy 37. gyalogezredbeli őrvezető volt, aki tegnapelőtt este érkezett Nagyváradra az orosz fogságból, a Fekete tenger partjáról, ahonnan 1700 társával indult el. Aránylag hamarosan hazaérkezett, február 10-én indult el és 26-án este már Nagyváradon volt. Állandóan vonaton utaztak, senki sem tartóztatta fel őket, határainkon pedig óriási lelkesedéssel fogadták a katonai őrségek. Este, mikor hazaérkezett, nem találta szüleit, azért egy régi ismerősénél halt meg, azonban ismerőse, mielőtt aludt, csaiárd módon meglopta, elvette tőle ruhaneműit és 20 korona pénzét. Emiatt jelent meg panaszra a rendőrségen.

* **Adomány.** A Kath. Növendő Egyesület leányköre részére Krausz Samuné 100 koronát adományozott, mely szíves adományért ezuton mond köszönetet az elnökség.

* **Nagy betörés egy nagypiac-téri cipőgyárban.** A Nagypiac-téren van Horváth Gusztávnak „Anker” nevű cipőgyára. Az éjjel orosz foglyok betörték a cipőgyár udvar felőli helyiségébe s onnan mintegy 16—17 ezer korona értékű feldolgozatlan bőrányagot elloptak. Az orosz foglyok durva munkát végeztek és sebtiben mindent összeszedtek, amik kezük ügyébe került. Gyors munkájukat jellemzi, hogy szerszámaikat a helyszínen hagyták, sőt egyikőjük fényképe is ott maradt. Vass Károly detektív ezen a nyomon a tettesek egy részét már kézre is kerítette, azonban a nyomozás még tovább folyik.

* **Békeminőségű pipere és fertőtlenítő szappanok nagy választékban kaphatók** Farkas István „Apollo” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. Rimanóczy-palota. Telefon 13—03. sz.

* **Pemete- és hársfamézscukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

* Egy ór felvétetik Fekete Sas részvénytársaságnál.

Megnyílt

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* **Istállótrágyát** saját igánkkal házaktól elszállítunk. Telefon 1099.

* **Köhögés, hurut és rekedtség** ellen biztos hatású szer a hurut-szeletke, 1 doboz ára 2 korona. Kapható Farkas István „Apollo” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtök: Uri divat. (Bérletben.)
Péntek: Uri divat. (Bérletben.)
Szombat délután: Padlásszoba.
Szombat este: Uri divat. (Bérletben.)
Vasárnap délután: Vasgyáros.
Vasárnap este: Stambul rózsája.

Látta-e már az Uri divatot? Ez most éppen olyan divatos kérdés, mint a konvencionális társalgás közben, a már szinte némileg elcsépelet: — Hogy van?! ... De amint, hogy erre a kérdésre száz ember közül kilencvenkilenc azzal válaszol: — Köszönöm jól! ... a — Látta-e már az Uri divatot? kérdésre kissé variáltabb a felelet, a mely a Láttam. Gyönyörű! ... Ma nézem meg! vagy Meg fogom nézni! — közt változik és a közönségnek ez a megnyilatkozása látszik ma a színházi pénztár körül is, ahol még egyre tart a jegyostrom. Ma először kerül színre bérletben az Uri divat, amely e hét péntekjén és szombatján este tölti még be a műsort.

A **padlásszoba.** Ez a kedves zenéjű bájos operett, amelynek poétikus meséjét oly meleg szeretettel fogadta a közönség, legközelebb szombaton délután kerül előadásra, abban az elsőrangú szereposztásban, amelylyel már a bemutató alkalmával meghódította a közönséget.

Klasszikus előadás a Szigligeti-színházban. Erdélyi Miklós színiigazgató már régóta tervezte, hogy meghonosítsa a maga színházánál a klasszikus előadásokat. Ennek a tervnek megvalósításaként az első Shakespeare előadást hétfőn rendezi a színház, amely alkalommal Hamlet kerül színre, a címszerepben Tóth Elekkel. Oféliát Hevessy Mariska játssza.

A **Vasgyáros.** Tagadhatlan tény, hogy a háború vérzivatarai a maguk lelketreszkettető tragikus eseményeivel a realizmustól az élet való harcától irtózó emberekben felkeltette a romantizmus iránt való hajlamosságot és így érthető, hogy a közönség ennek az irodalmi irányzatnak egyik legméltebb képviselője: Ohnet György Vasgyáros-a állandóan élénk érdeklődésre talál. A színház vezetősége ezt a most oly közkedvelt színművet legközelebb vasárnap délután hozza színre a főbb szerepekben Hevessy Mariska, Poigár Mariska, J. Gazdy Aranka, H. Körrössy Juci, Bihari Akos, Tóth Elek és Váradi Lajossal.

Az Apolló mozgószínházban február elsőjén és másodikán Newyork szépe néven klasszikus műsor keretében egy öt felvonásos művészdráma megy. Az intim, kellemes mozgószínház vezetése olyan gond- dal történi, mint egy kulturintézményhez való, a műsor kifogástalan, helyes és jó, az előadások pontosak, a képek tiszták és újak, csupa újdonság a műsor, ami nagy szó e filmszegény világban. Érthető, ha Nagyvárad előkelő társadalmának rendes szórakozó- helye ez az Apolló. Telefon!

A **Vigadó látogatottságát** erősen emelni fogja az a finom szindarab, amelyet ma és holnap „Szinházi herceg” címen vetítenek vászonnra. Bájos és fordulatos történet ez, szívetemelő és érdekes. Február 2. és 3. nap- jain Bródy Sándor világhírű „Tanítónő” jét adja a Vigadó. Előjegyezni lehet Löwy Mór h. igazgatónál vagy a pénztárnál. Telefon!

A **Stambul rózsája.** Molnár Ferenc Uri divatjának bemutató hetét, amely a drá- mai együttes számára volt lefoglalva, a szin- ház a repertoír egyik legkedveltebb operetté- jével, a Stambuli rózsájával fejezi be vasár- nap este. És ahogy az egész héten át a publikum sietett magának az Uri divat elő- adására jegyet biztosítani, épp oly élénk volt a kereslet a vasárnap este színre kerülő Stambul rózsája előadásainak jegyeiért.

URANIA mozgószínház	Csütörtök
	Próba dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

VIGADÓ mozgószínház	Csütörtök
	Szinházi herceg dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

APOLLÓ mozgószínház	Csütörtök
	Bűnös éjszakák regény 5 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

IRODALOM

Szomaházy István új regényét kezdi közölni a jövő héten a Színházi Élet, Ince Sándor népszerű hetilapja. A különösen ér- dekes szám beszámol a Modern Színpad nagyszerű bemutatójáról, érdekes interjúk- ban ismerteti Gábor Andor új darabját, a Princet és teljes egészében közli Lakatos László kis darabját, a Kék kalapot. A rendes rovatok: Hetivers, Intim Pista, Sugó lyuk teszik még változatosabbá a vaskos számot, a melynek ára kottamelléklettel 80 fillér. Előfizetési ára 8-50 K, kiadóhivatal Erzsébet- körút 29. Minden új előfizető ingyen két-két ünnepi albumot kap.

A **Társaság** e heti száma Drasche- Lázár Alfréd regényének folytatását a Tüz- próbát. Sebők Zsigmond és Ujhelyi Mándor novelláját, Körmendy Viktor cikkét, Dutka Gítus és Rédey Tivadar verseit közli. Gaz- dag Társasági és színház rovat egészíti ki a számot, amely érdekes képekkel van tele. A Társaság előfizetési ára negyedévre 10 ko- rona, mutatványszámot ingyen küld a kiadó- hivatal. A Társaság kiadóhivatala Budapest, Reáltanoda- u. 18.

Az Élet szépirodalmi képes heti folyó- irat (szerkeszti Andor József) február 24. i száma a következő tartalommal jelent meg: Posvány. a. j. — Lelki kultúra és tömegmoz- galom. Prohászka Ottokár. — A hét zsoltár. (Költemény.) Fordította Sik Sándor. — Ami nélkül nem élhetünk. (Regény.) Harsányi La- jos. — Édes álmom. (Ebeszélés.) Zsoldos László. — Ukrán birodalom. Anka János. — Végrendelet. (Költemény.) Irta Sevcsenko Tarasz, fordította Anka János. — Az átlag- ember. (Regény.) Irta Robert Hugh Benson, fordította Kálmán György. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóinknak a figyelmébe. — Szerkesztőség és kiadó- hivatal: Budapest, I., Fehérvári-ut 15-c. — Előfizetési ár félévre 15 korona. — Mutat- ványszámot kívánatra készséggel küld a ki- adóhivatal.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**
 Kiadóhivatal: Szent László-nyomda r. t.

Hirdetmény!

A nagyváradai lat. szert. Főtisztelendő Káptalan Értarsa község (Biharmegye, Érmihályfalvai járás) határában fekvő 666 cat. hold 1006 négyszögöl kiter- jedésű birtokát 1918 október 1-től kez- dődőleg 12 évre haszonbérbe adja.

A zárt írásbeli ajánlatok legalább 10% bánatpénzzel felszerelve az ura- dalom központi gazdasági hivatalánál (Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 4.) folyó évi április hó 1-ig nyújtandók be, ahol a haszonbér feltételek megtekinthetők.

Ringelmann Lajos
uradalmi főtiszt.

Utánnomás nem díjaztatik.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.
 1918. február 1-én kez- dődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére** gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.
 Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA
Elsőrendű fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
 Parkszálloda épületében
 Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű- vésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításo- kat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mér- ték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Betűszedőtanulónak
fiu és berakó tanuló- nak leány fizetéssel felvétetik
 a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8
Majolika gyümölcs állvány	8
Majolika táca fogóval	8
Majolika cukortartó díszes	8
Majolika gyümölcs készlet	8
Vizes készlet csiszolt üveggel	8
Boros	8
Likör	8
Sörökészlet színes aranyozással	8
Boroskészlet színes	8
Vizeskészlet színes	8
Likörökészlet színes	8
Befőtteskészlet kristály fehé	8
Gyü. üve k készlet kristály üveggel	8
Majolika fali sőtartó színes	5
Majolika vizeskanoc színes	5
Kenyér kosár színes üveggel	5
China ezüst cukortartó	5
China ezüst gyümölcs állvány	5
Majolika virágvasa színes	5
Majolika virágfazék	5
Majolika dísz figura	5
Porcellán főzőlábos	5
Porcellán főzőfazék	5
Teáskészlet színes aranyozással	40
Kávéskészlet színes aranyozással	40
Feketes készlet színes aranyozással	80
Ebédőkészlet felszerelve, sz aranyozással	120
Hidegfelvágottas készl. sz. aranyozással	20
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25
Függő	25
Teás pohár China ezüst foglatban	8
Teás csésze szin. finom aranyozással	8
Kávé	8
Köpcésze	8
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szent- tait vizitortók, Konyhaberen- dezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.
 Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVEREK
 üveg, porcellán, lámpa, táblafreg és dísz műveknél nagykereskedés.
 Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
 Telefonszám: 372.

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedveltését és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyhesség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztátalanságát eltávolítja s annak egyuttal szép üde kinézetét és bársonyszerű simaságot kölcsönöz, éppen ezért a legelőkelőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

Különféle igen finom pipereszappanok:

Ibolya, gyöngyvirág, rózsza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! KÖLNIVIZEK. !!

Parfüm Casetták karácsonyra és éjévre hűlgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszerárában Nagyvárad

Szent László-tér, városháza mellett.

Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

Képkerevezések

a legmodernebb kivitelben minden formában és színben.

ABLAKÜVEGEZÉSEK

raktáromon lévő nagy üvegekészlet miatt olcsó árban, gyorsan készülnek. Ovál keretek nagy raktára.

Modernképkerevezési vállalatnál Rákóczi-ut 10. Nyílt üzlet, a !! Széchényivel szemben. !!

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Irodap, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektro-technikai cikkek és 1/2 Wattos Wolfram szálak Tungstamból állandóan raktáron.

UJSÁGKIHOZDÓNOK

FELVÉTELEK

a „TISZÁNTÚL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Hadapród- és felsőiparisiskolába való felvételre, valamint gimnázium, reál és polgáristákat magánvizsgálatra felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes el-átást nyerhet. Guttman, Magyar-u. 9. sz.

Vas és rézagyak

afrik és löszörmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Eladó egy malomberendezés, ugymint malomszíták, hozzávaló szíjtárcsák, transzmissziók és falitárcsák

Moskovits Adolf és Fiai R.-T.-nál, Nagyváradon.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyalenyig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja 55.

Főszerelő telefonja 55.